

pSt. Endvidere har Bornholms Amtsråd og Rønne Byråd i en Narrække, lige siden denne Skole blev oprettet, ydet en betydelig Understøttelse til Skolen i det Haab, at det Tidspunkt en Gang maatte komme, da der ogsaa blev tilstaaet denne Skole Statsunderstøttelse. Jeg synes, at ogsaa den Omstændighed, at Skolen er frekventeret af 87 pSt. af de fra Bornholm udgaaende Elever, taler stærkt for, at den kommer med i Betragtning, naar der bliver Tale om Understøttelse til Navigationsstoler. Idet jeg ogsaa vil tillade mig at anbefale Lovforslaget til videre Fremme, skal jeg slutte med at anbefale Bornholms Navigationsstole til den højtærede Marineministers Velvilje.

Th. Nielsen: De ærede foregaaende Talere have flere Gange nævnt, at der har været nedsat en Kommission til at undersøge de Forhold, hvorom det Lovforslag, vi have paa Dagsordenen i Dag, handler. Det er jo ogsaa til Overskud ophøst i det store Vilag; som er vedlagt Lovforslaget. Jeg kan ikke andet end udtale min Anerkendelse af den Grundsetning, fra hvilken denne Kommission er gaaet ud, idet den siger, at den i sin Behandling af denne Sag om Søneringen er gaaet ud fra Grundlovens § 83. Det har været Grundnerven og Kærnen og det vejledende for den, at „alle Indskrænkninger i den frie og lige Afgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle ophæves ved Lov“. Jeg kan ikke andet end udtale min Paastømmelse af, at en Kommission udtrykkelig siger, at dette har været Grundnerven, det til Grund liggende for de Resultater, hvortil den er kommen. Paa Tider, hvor somme sige, at der slet ikke eksisterer nogen Grundlov, og hvor man ellers gensidig bestylder hinanden for Grundlovsbrud, er det, jeg havde nær sagt, opbyggeligt, i hvert Fald meget interessant, at se, at vi nu have en Kommission, som siger, at dette har været Grundnerven, fra hvilken den er gaaet ud ved sin Behandling af de Forhold, som den har afgivet Betænkning om. Jeg er ganske enig med Kommissionen heri. Angaaende det Forslag, som denne Kommission er kommen til med Hensyn til en Statsanstalt, have de ærede foregaaende Talere jo omtalt, at de ikke ere enige med den; jeg vil endogsaa sige, at jeg tror, at vi ville sjerne os noget længere fra Grundlovens § 83, om vi vedtog en saadan Statsanstalt, saa Kommissionen har maaste ikke været fuldt saa heldig i Gæringerne som den højtærede Minister. Jeg siger ikke „fuldt saa heldig“, for jeg mener ikke heller, at den højtærede Minister fuldt ud har truffet Tanken i den

nævnte Grundlovsparagraf. De ærede Talere have jo forøvrigt anført saa meget imod en Statsanstalt og imod saaledes at centralisere Undervisningen herinde paa en Statsanstalt, at jeg ikke behøver at komme videre ind paa dette Punkt. Jeg skal kun bemærke, at efter hvad der foreligger, er der heller ikke flere end to Lande, hvor man har saadanne store Statsanstalter, nemlig Frankrig og Tyskland. I Frankrig er man jo i det hele taget tilbøjelig til at centralisere, og for Tysklands Vedkommende hænger det vel sammen med deres hele Udvikling, navnlig af Marinevæsenet, at de ogsaa have fundet det nødvendigt at tage en Statsanstalt. Til alt det, der er sagt mod en Statsanstalt, skal jeg sige, at i mine Tanker vilde en saadan Anstalt i altfor høj Grad komme til at hvile paa den enkelte Styrrer. Dersom man fik en uheldig Styrrer, og det var jo muligt, saa laa næsten dermed det hele, hvorimod det ikke i samme Grad er Tilfældet, naar der er flere Anstalter, det er da ikke i samme Grad uhykkeligt, at der er en uheldig Bestyrer, thi saa er der jo andre Steder, hvor de paagældende kunne th' hen. Efter min Mening vil det at saa en saadan stor Statsanstalt være i den Grad dræbende for det individuelle, at jeg ikke vilde gaa med dertil. Jeg er ganske enig i, at det vilde være i høj Grad uheldigt for de unge Mennesker, som ikke have megen Forberedelse og heller ikke megen Modstandsraft lige overfor alle de Fristelser, som en stor By byder, om de skulde drages herind; i saa Henseende kan jeg ganske henholde mig til de ærede Talere og er for saa vidt enig med den højtærede Minister. Man plejer jo ellers at bestynde Ministerne for, at de i Regelen ere enige med Kommissionerne. Der er i og for sig intet underligt i, at de ere enige med de Kommissioner, de selv nedsatte, og som man derfor ogsaa tør antage som Regel ville være Talsmænd for deres egne Anstalter, man maa i hvert Tilfælde for største Delen gaa ud fra, at Kommissionernes overvejende Flertal vil være i Grundforstaaelse med den Minister, som nedsatte dem. Den ærede Minister har i den Henseende gjort en Undtagelse; han er jo slet ikke enig med Kommissionen i dens Hovedforslag. Men det maa ogsaa siges til Gengæld, at Kommissionen jo ogsaa egentlig vilde afsætte Marineministeren og ganske overlade Sagen til Indenrigsministeren, ligesom den vilde afsætte Marineministerens Eksamenkommission. Det var et radikalt Forslag, og det er vel næsten mere, end man kan forde af et Menneske, at Marineministeren saaledes skulde lade sig dræbe. Utsaa paa det nævnte har Ministeren jo